

BESLUT

2018-10-15

Dnr: 18/01739

SAKEN

Score – den ultimata filmmusiken, SVT2, 2018-05-19, kl. 19.05 och 2018-05-20, kl. 11.45, program om filmmusik; fråga om mediets genomslagskraft

BESLUT

Programmet fälls. Det strider mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

FÖRELÄGGANDE

Sveriges Television AB ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

PROGRAMMET

Programmet handlade om filmmusik och sändes den 19 maj 2018 samt i repris den 20 maj 2018. I programmet diskuterades musikens betydelse i film och filmmusikens historia. I samband med diskussionerna visades bland annat scener från olika filmer.

En av de scener som diskuterades var den kända scenen i filmen *Psycho* där en mördare med kniv ger sig på en kvinna som duschar. I programmet spelades sekvenser ur scenen upp två gånger, bland annat syntes blod sköljas bort tillsammans med duschvatten, samtidigt sades bland annat följande.

[Svensk översättningstext] (Filmregissör) - På 1960-talet hade man en fantastisk period med högt utbildade musiker. (Filmmusikhistoriker) - Bernard Herrman kom från radioteatern. Hans förmåga att ta ett sound och skapa en unik orkester som var specifik för varje film, var banbrytande. (Filmkompositör) – Titelmusiken till "Studie i brott" är ett skolexempel på filmmusik som uttrycker nåt mystiskt. "Något står inte rätt till här." "Håll dig borta... men, snälla, kom hit. Skynda dig." (Filmregissör) – Det var något helt nytt. De är inte melodiska idéer – utan små fraser som rymde ett sorts cirkulärt vansinne som funkade väldigt väl i Alfred Hitchcocks filmer. Det känns som om allt drivs framåt på ett ofrånkomligt katastrofalt sätt. (Musikproducent) – Bernard Herrmann hade stake. Ta bara det han gjorde i duschscenen i "Psycho". (Kompositör) – Utan musiken är den inte särskilt kuslig. Man ser huggen och förloppet. Men så snart man lägger till musiken är man fast i den psykotiske mördarens tankesätt.

(Musikproducent) – I ett annat sammanhang än filmens skulle folk säga: "Stäng av oljudet!" Men det var effektivt. Det fick en att tro att man såg mycket mer än man såg.

ANMÄLAN

Anmälaren är kritisk till att den aktuella filmscenen visades flera gånger i ett program som sändes på en tidpunkt när barn kunde se den.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anför i huvudsak följande.

Kulturstudion sände den aktuella kvällen en temakväll om filmmusik och ett särskilt fokus fanns på Alfred Hitchcocks filmhistoriskt betydelsefulla skräckfilm *Psycho* från 1960. Under kvällen visades till exempel dokumentären 78/52 om den berömda duschscenen samt själva originalfilmen.

Kvällens första program var *Score – den ultimata filmmusiken* och var en beskrivning av kända filmmusikteman, hur de fungerade och hur de kom till. I programmet medverkade en rad kända kompositörer och filmskapare.

Kulturstudion har sedan starten visat ett stort antal temakvällar om musik, teater, film och scenkonst. Innehåll som kan verka skrämmande är dock inget som normalt visas inom ramen för lördagskvällarnas program. Programinnehållet inramas av studiosamtal. I det inledande studiosamtalet berättades att skräck var ett tema för kvällen men det gjordes ingen formell varning för att det skulle förekomma våldsamt eller skrämmande innehåll.

Det aktuella programmet var en inköpt amerikansk dokumentär som bland annat visats på filmfestivaler och till exempel belönats med pris för bästa dokumentär vid Chicago Critics Film Festival 2017. Filmmusiken, dess historia, hur den skapas och dess betydelse var i fokus och det innehåll som kunde verka skrämmande eller våldsamt togs upp i en filmvetenskaplig kontext. Avsikten var alltså inte att chocka eller skrämma. SVT har dock förståelse för att scenen kunde verka skrämmande för barn. Att klippa bort avsnittet eller elektroniskt suddas i bildmaterialet hade varit olyckligt då den fanns i en kontext av att vara filmhistoriskt betydelsefull.

Att det aktuella programmet sändes ut på en tid då barn kunde tänkas se det var ett misstag. Av olika skäl, bland annat att lång tid förflöt mellan inköp och sändning, stämde inte dokumentärens innehåll av tillräckligt inför visningen i *Kulturstudion*. SVT har mot bakgrund av misstaget sett över rutiner hos avdelningen för programinköp, sändande redaktion och tablåplanering, för att undvika att detta inträffar igen.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (16 § i sändningstillståndet).

Bestämmelsen tillämpas bland annat vid bedömningen av program som innehåller våld. Den innebär enligt granskningsnämndens praxis ett krav på återhållsamhet i fråga om våldsskildringar och våldsinslag som sänds på tider då barn kan antas ta del av programmen. Nämnden tillämpar en strängare bedömning för program eller inslag som sänts före kl. 21.00 än för senare sändningar. Nämnden tar även hänsyn till programsammanhanget och om någon varning föregick sändningen.

Nämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Programmet innehöll scener från filmen Psycho från år 1960 där en kvinna som duschar blir attackerad med kniv och sändes vid tidpunkter då varsamhet ska iaktas i fråga om våldsskildringar. Även om de aktuella scenerna förekom i en filmvetenskaplig kontext kunde de enligt nämndens mening verka skrämmande för barn. Mot den bakgrunden anser nämnden att sändningarna av programmet strider mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Ulrika Hansson, Berivan Yildiz, Staffan Dopping, Bo-Erik Gyberg och Kristina Åberg efter föredragning av Jenny Grass.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Jenny Grass